

RAPORT Z WIZYTACJI

(powtórna ocena programowa - profil ogólnoakademicki)

dokonanej w dniu 27 stycznia 2020 r. na kierunku *zarządzanie* prowadzonym w ramach dziedziny nauk społecznych na poziomie studiów I i II stopnia o profilu ogólnoakademickim realizowanych w formie studiów niestacjonarnych w Wyższej Szkole Humanitas z siedzibą w Sosnowcu

przez Zespół oceniający Polskiej Komisji Akredytacyjnej w składzie:
przewodniczący: dr hab. Wojciech Downar - członek PKA
członkowie: dr hab. Wiesław Ciechomski – członek PKA

Część I :

Zarzuty wymienione w Uchwale Nr 49/2019 Prezydium Polskiej Komisji Akredytacyjnej z dnia 7 lutego 2019 r. w sprawie wniosku Wyższej Szkoły Humanitas w Sosnowcu o ponowne rozpatrzenie sprawy oceny programowej na kierunku *zarządzanie* prowadzonym na Wydziale Administracji i Zarządzania na poziomie studiów pierwszego i drugiego stopnia o profilu ogólnoakademickim

Prezydium Polskiej Komisji Akredytacyjnej, uwzględniając opinię Zespołu odwoławczego, uznało, iż wyjaśnienia przedstawione we wniosku Wyższej Szkoły Humanitas w Sosnowcu o ponowne rozpatrzenie sprawy oceny programowej na kierunku *zarządzanie* prowadzonym na Wydziale Administracji i Zarządzania na poziomie studiów pierwszego i drugiego stopnia o profilu ogólnoakademickim nie uzasadniają zmiany oceny warunkowej wyrażonej w Uchwale nr 696/2018 z dnia 22 listopada 2018 r. Prezydium Polskiej Komisji Akredytacyjnej. Dwa kryteria, Kryterium 1: *Koncepcja kształcenia i jej zgodność z misją oraz strategią uczelni*, a także kryterium 2: *Program kształcenia oraz możliwość osiągnięcia zakładanych efektów kształcenia* otrzymały ocenę „zadowolająco”. Pozostałe kryteria zostały ocenione na „w pełni”

Uzasadnieniem obniżenia oceny **kryterium 1** były następujące zarzuty i zastrzeżenia:

- a. Od roku akademickiego 2016/2017 Uczelnia prowadzi, poza tradycyjnym, tzw. przyspieszony tryb kształcenia. Zarówno w przypadku studiów I, jak i II stopnia rok akademicki podzielono na 3 „semestry” i tym samym – przy zachowaniu wymaganej ustawowo minimalnej liczby semestrów skrócono czas trwania studiów. Realizowane w

tym trybie studia I stopnia trwają 2 lata, natomiast studia II stopnia – 1,5 roku. Skracając czas trwania semestru pozostawiono obciążenie studentów na poziomie 30 punktów ECTS w semestrze (90 punktów w roku akademickim), Uczelnia realizuje wymaganą, minimalną liczbę punktów ECTS dla studiów I stopnia (180) oraz dla studiów II stopnia (120). Jednak z punktu widzenia merytorycznego przyjęta przez Uczelnię koncepcja organizacji studiów jest niewłaściwa, ponieważ aby osiągnąć 90 ECTS w 3 skróconych semestrach w ciągu roku akademickiego, kształć się od 1 października do 30 czerwca przez 5 dni w tygodniu, studenci muszą zrealizować nakład pracy około 16 godzin dziennie. Oznacza to, że nie stworzono im należytych warunków do osiągnięcia kierunkowych efektów kształcenia, nie wzięto także pod uwagę ogromnego wpływu takiej organizacji kształcenia na jego jakość. Podobnie zbyt duże obciążenia zaplanowano dla studentów studiów II stopnia (konieczność osiągnięcia 120 ECTS w 1,5 roku).

- b. Uaktualnienia wymaga przypisanie ocenianego kierunku do dziedzin i dyscyplin naukowych w systemie Polon, w którym nauki o zarządzaniu wskazano jako jedyną dyscyplinę.
- c. Na studiach II stopnia nie został precyzyjnie określony efekt kształcenia z zakresu znajomości języka obcego. Jego opis jest zbyt ogólny, nie wskazano jaki poziom znajomości języka powinien zostać osiągnięty. Poziomu umiejętności językowych nie wskazano również w sylabusach. Należałoby zatem skorygować opis tego efektu, tak aby wynikało z niego, iż niezależnie od formy studiów każdy student ma osiągnąć co najmniej poziom znajomości języka obcego B2/B2+, przewidziany w Europejskim Systemie Opisu Kształcenia Językowego.

Uzasadnieniem obniżenia oceny **kryterium 2** były następujące zarzuty i zastrzeżenia:

- a. Nie jest możliwe osiągnięcie wszystkich zakładanych efektów kształcenia w trybie przyspieszonym studiów. Pełen program studiów I stopnia przewidziany jest do realizacji w 2 lata, a II stopnia w 1,5 roku.
- b. W przypadku wielu przedmiotów na studiach stacjonarnych i niestacjonarnych przewidziano zbyt wysoki udział konsultacji oraz nakładu pracy indywidualnej, w ogólnym nakładzie pracy studenta. Przykładowo dla przedmiotu *Finanse* (I stopień) założono 16 godz. wykładów, 12 godz. ćwiczeń, 14 godz. konsultacji oraz 108 godz. indywidualnej pracy studenta. Podobnie w przypadku przedmiotu *Zachowania organizacyjne* (I stopień, 100 godzin: 16 - wykłady, 8 konsultacje, 76 praca indywidualna), w przypadku którego jedyną przyjętą formą zajęć – wykład - nie uzasadnia realizacji tak wysokiej liczby godzin konsultacji. Nie znajduje więc uzasadnienia i jest trudna do realizacji łączna liczba godzin konsultacji, która w przypadku studiów I stopnia wynosi 529 godzin, a dla studiów II stopnia - 280 godzin.
- c. Zbyt mało jest zajęć w formie aktywnej (np. ćwiczenia, gry symulacyjne), co nie zapewnia możliwości osiągnięcia przez studentów założonych efektów kształcenia.

Dotyczy to przedmiotów: *Zarządzanie zasobami ludzkimi*, *Zarządzanie jakością* (studia I stopnia) oraz *Zarządzanie procesami* (studia II stopnia). Wymienione przedmioty obejmują szeroki zakres zagadnień, który powinien być realizowany również w formie ćwiczeń lub laboratoriów, z wykorzystaniem specjalistycznego oprogramowania.

- d. W przypadku studiów prowadzonych w systemie „distance learning” konieczne jest uzupełnienie programu studiów i sylabusów o dokładne informacje dotyczące zakresu wykorzystania e-learningu w ramach danego przedmiotu, w tym wykorzystania platformy ClickMeeting (m.in. wskazanie, które wykłady odbywają się on-line, jak odbywa się egzamin/zaliczenie końcowe, które treści kształcenia wskazane w sylabusie realizowane są w systemie kształcenia na odległość, itd.). Korekty wymagają sylabusy wielu przedmiotów (np. *Matematyka* – 30 godz., *Mikroekonomia* – 15 godz., *Statystyka opisowa* – 19 godz.).
- e. Treści kształcenia określone dla specjalności *Rachunkowość i finanse w zarządzaniu*, jedynie w niewielkim zakresie związane są rachunkowością, wobec czego zasadna jest korekta zmiany nazwy specjalności.

Część II : Ocena efektów działań naprawczych odnoszących się do poszczególnych zastrzeżeń i zarzutów wymienionych w części I – należy przedstawić podjęte przez jednostkę działania naprawcze oraz ocenić ich skuteczność

Oceny efektów działań naprawczych dokonano w oparciu o informację zawartą w *Raporcie na temat działań naprawczych podjętych w Uczelni po otrzymaniu warunkowej oceny programowej* oraz na podstawie rozmów z Władzami Uczelni oraz dokumentów udostępnionych Zespołowi oceniającemu podczas wizytacji.

W odniesieniu do zarzutów i zastrzeżeń podniesionych w **kryterium 1** Uczelnia podjęła następujące działania naprawcze:

Ad a.

Ustawa z dnia 20 lipca 2018 r. Prawo o szkolnictwie wyższym i nauce w art. 66 precyzuje, że rok akademicki trwa od dnia 1 października do dnia 30 września i dzieli się na 2 semestry. Ustawowy zapis sprawia, że dotychczas stosowana organizacja studiów nie jest już możliwa ze względów formalnych. Uczelnia przedstawiła organizację roku akademickiego dla roczników, które rozpoczęły kształcenie w r.a. 2018/2019 oraz 2019/2020. Organizacja roku akademickiego 2019/2020 przewidująca podział roku akademickiego na 2 semestry dotyczy wszystkich studentów kształcących się w Uczelni na kierunku *zarządzanie* na studiach I i II stopnia, począwszy od roku akademickiego 2019/2020.

Organizacja roku akademickiego dla studentów, którzy rozpoczęli studia w r.a. 2018/2019 przewiduje skrócony tryb studiowania. Rekrutacja studentów na rok akademickim 2018/2019 prowadzona była w oparciu o uchwałę Senatu WSH przyjętą przed dniem wejścia w życie ustawy PSWN oraz przed dniem podjęcia przedmiotowej uchwały przez Prezydium

PKA, stąd przyjęci na ten rok akademicki studenci są ostatnim rocznikiem kształcącym się w przyspieszonym trybie kształcenia.

Optymalnym rozwiązaniem byłaby rekrutacja studentów rozpoczynających studia w roku akademickim 2018/2019 według zaleceń zgłoszonych przez zespół oceniający PKA podczas wizytacji w dniach 19-20 maja 2018 r. Uczelnia tego nie uczyniła oczekując na treść Uchwały Nr 696/2018 Prezydium Polskiej Komisji Akredytacyjnej z dnia 22 listopada 2018 r. w sprawie oceny programowej na kierunku zarządzanie prowadzonym na Wydziale Administracji i Zarządzania Wyższej Szkoły Humanitas w Sosnowcu na poziomie studiów pierwszego i drugiego stopnia o profilu ogólnoakademickim, a po złożeniu odwołania oczekując na decyzję zawartą w Uchwale Nr 49/2019 Prezydium Polskiej Komisji Akredytacyjnej z dnia 7 lutego 2019 roku.

W przedmiotowej sprawie najistotniejsze jest jednak to, że studenci studiów licencjackich w przyspieszonym trybie kształcenia kończą studia z końcem r.a. 2019/2020. Uczelnia dostosowała się zatem do zmian wprowadzonych ustawą prawo o szkolnictwie wyższym i nauce, tym samym działania naprawcze w zakresie niniejszego punktu można uznać za skuteczne.

Ad b.

Uczelnia dokonała przyporządkowania efektów uczenia się na kierunku *zarządzanie* zgodnie z Rozporządzeniem MNiSW z dnia 25 września 2018 r. w sprawie dziedzin nauki i dyscyplin naukowych oraz dyscyplin artystycznych. Uczelnia przyporządkowała efekty uczenia się na kierunku *zarządzanie* (studia I i II stopnia) do dziedziny nauk społecznych w dwóch dyscyplinach: nauki o zarządzaniu i jakości oraz ekonomia i finanse (Uchwała Senatu WSH nr S/2b/2019 z dnia 22 stycznia 2019 r. w sprawie zatwierdzenia zmian efektów uczenia się – załącznik nr 7 dla studiów I stopnia oraz załącznik nr 8 dla studiów II stopnia). W załącznikach do Uchwały określono również dla każdej z dyscyplin procentowy udział liczby punktów ECTS w liczbie ogólnej liczby punktów ECTS, koniecznej do ukończenia studiów. Jako dyscyplinę wiodącą wskazano nauki o zarządzaniu i jakości (85%). Przyporządkowanie jest prawidłowe, odpowiada opisowi kierunkowych efektów uczenia się oraz jest spójne z treściami zawartymi w programie studiów. Uaktualnienia wymagają nazwy dyscypliny wprowadzone do systemu Pol-on zgodnie z rozporządzeniem MNiSW z dnia 20 września 2018 r. w sprawie dziedzin nauki i dyscyplin naukowych oraz dyscyplin artystycznych oraz wskazanie w systemie Pol-on procentowego udziału tych dyscyplin. Uczelnia dostosowała się do zaleceń zespołu oceniającego, tym samym działania naprawcze w zakresie niniejszego punktu można uznać za skuteczne.

Ad c.

Z odpowiedzi na Raport z wizytacji wynika, że zgodnie z zaleceniami zespołu oceniającego doprecyzowano brzmienie efektów uczenia się dotyczących nauki języków obcych. W efekcie kierunkowym w zakresie umiejętności dla studiów II stopnia, został jednoznacznie wskazany poziom B2+, ze wskazaniem również na umiejętności językowe w różnych dyscyplinach

naukowych. Uczelnia dokonała zmian w efektach uczenia się w sylabusach języków obcych określając, że student osiąga umiejętności językowe na poziomie B2 (studia I stopnia) oraz B2+ Europejskiego Systemu Opisu Kształcenia Językowego (studia II stopnia) z zaznaczeniem umiejętności w zakresie posługiwania się terminologią specjalistyczną w zakresie kierunku studiów. Uczelnia dostosowała się do zaleceń zespołu oceniającego, tym samym działania naprawcze w zakresie niniejszego punktu można uznać za skuteczne.

W odniesieniu do zarzutów i zastrzeżeń podniesionych w **kryterium 2** Uczelnia podjęła następujące działania naprawcze:

Ad a.

Zarzut sformułowany w tym punkcie dotyczący braku możliwości osiągnięcia wszystkich zakładanych efektów kształcenia w trybie przyspieszonym studiów wynikał z przyjętej organizacji studiów. W związku z tym, że Uczelnia dostosowała się do zmian wprowadzonych ustawą prawo o szkolnictwie wyższym i nauce, tym samym powyższy zarzut jest bezprzedmiotowy.

Ad b.

Zgodnie z uwagami zawartymi w Uchwale PKA nr 49/2019 oraz rekomendacjami Instytutowego Zespołu ds. jakości kształcenia dokonano zmian w planie studiów w zakresie form kształcenia oraz liczby godzin przewidzianych do realizacji do poszczególnych przedmiotów, a także proporcji wykładów/ćwiczeń/konsultacji do nakładu pracy własnej studenta. Zespół oceniający podczas wizytacji dokonał przeglądu sylabusów, w szczególności przedmiotów, które były wskazane w przedmiotowej uchwale Prezydium PKA.

Wprowadzone zmiany w strukturze nakładu pracy studenta polegają przede wszystkim na zwiększeniu liczby godzin zajęć z bezpośrednim udziałem nauczyciela akademickiego oraz zmniejszeniu liczby godzin pracy własnej studenta. W przypadku niektórych przedmiotów wymiar konsultacji się nie zmienił, ale stosunkowo wysoki udział konsultacji jest uzasadniony w przypadku, gdy została zwiększona liczba godzin wykładów lub/i ćwiczeń. Np. dla przedmiotu *Finanse* została zwiększona ogólna liczba godzin zajęć z bezpośrednim udziałem nauczyciela akademickiego z 28 do 40 godzin (godziny zajęć zwiększono z 16 do 24 godzin dla wykładu, a dla ćwiczeń z 12 do 16 godzin), a dla przedmiotu *Zachowania organizacyjne* zwiększono ogólną liczbę godzin zajęć z bezpośrednim udziałem nauczyciela akademickiego z 16 do 24 godzin (zmniejszono liczbę godzin wykładu z 16 do 12 godzin oraz wprowadzono ćwiczenia w wymiarze 12 godzin). Analogiczne zmiany przeprowadzono w programie studiów II stopnia. W konsekwencji wprowadzonych zmian w programie studiów zwiększono liczbę godzin zajęć z bezpośrednim udziałem nauczyciela akademickiego, w tym zwiększono liczbę godzin zajęć o charakterze aktywnym (ćwiczenia), co uzasadnia stosunkowo wysoki udział pracy własnej oraz konsultacji w strukturze nakładu pracy studenta. Uczelnia dostosowała się do zaleceń zespołu oceniającego, tym samym działania naprawcze w zakresie niniejszego punktu można uznać za skuteczne.

Ad c.

Analiza planu studiów oraz sylabusów pokazała, że Uczelnia wprowadziła zmiany, konsekwencją których jest zmiana proporcji form prowadzonych zajęć, na korzyść zajęć o charakterze aktywnym (ćwiczenia). Na studiach I stopnia zajęcia realizowane w formie ćwiczeń i seminariów stanowią 54%, a na studiach II stopnia 67% ogólnej liczby godzin zajęć (z niewielkimi różnicami pomiędzy specjalnościami). Analiza sylabusów potwierdziła, że dla zajęć ćwiczeniowych i seminariów przewidziano metody aktywizujące studentów do pracy własnej (m.in. prace pisemne, prezentacje czy projekty indywidualne lub grupowe). Na przykład dla przedmiotów wskazanych w powołanej uchwale Prezydium PKA zmiany przedstawiają się następująco: na przedmiotach *Zarządzanie zasobami ludzkimi* i *Zarządzanie jakością* wprowadzono ćwiczenia w wymiarze po 12 godzin, na przedmiocie *Zarządzanie procesami* zwiększono liczbę godzin zajęć wykładowych (z 16 do 20 godz.) oraz wprowadzono ćwiczenia (14 godzin.). Uczelnia dostosowała się do zaleceń zespołu oceniającego, tym samym działania naprawcze w zakresie niniejszego punktu można uznać za skuteczne.

Ad d.

Od roku akademickiego 2019/2020 w systemie „distance learning”, realizowane są tylko studia II stopnia. W planie studiów prowadzonych w systemie „distance learning” umieszczono informacje, o tym które przedmioty (z podziałem na wykłady i ćwiczenia) realizowane są w formie kształcenia na odległość. Łącznie w toku studiów treści realizowane poprzez e-learning stanowią 132 godziny wykładów i 132 godziny ćwiczeń. W sylabusach przedmiotów prowadzonych tą metodą zaznaczono szczegółowo jakie treści realizowane są w siedzibie WSH, a jakie w e-learningu. Egzaminy/zaliczenia ze wszystkich przedmiotów przeprowadzane są w siedzibie Uczelni. Ponadto do przeprowadzania konsultacji wykorzystywana jest platforma ClickMeeting. Uczelnia dostosowała się do zaleceń zespołu oceniającego, tym samym działania naprawcze w zakresie niniejszego punktu można uznać za skuteczne.

Ad e.

Zgodnie z zaleceniami zespołu oceniającego PKA zaprzestano rekrutacji na specjalność *Rachunkowość i finanse w zarządzaniu*.

Część III: Informacje o pozostałych zmianach bezpośrednio związanych z kierunkiem studiów, jakie zaistniały w okresie między przeprowadzeniem przez zespół oceniający PKA oceny zakończonej uchwałą wymienioną w części I, a otrzymaniem zawiadomienia o powtórnej ocenie jakości kształcenia oraz ocena zasadności i skutków ich wprowadzenia

W okresie od przeprowadzenia przez zespół oceniający oceny zakończonej uchwałą Nr 49/2019 Prezydium Polskiej Komisji Akredytacyjnej z dnia 7 lutego 2019 r. Uczelnia zatrudniła trzy osoby, z czego jedna osoba (dr hab.) prowadzi zajęcia na kierunku

zarządzanie. Przedstawiony w *Raporcie na temat działań naprawczych* dorobek naukowy i doświadczenie zawodowe pozwalają stwierdzić, że powierzone nowemu wykładowcy zajęcia na kierunku *zarządzanie* są zgodne z jego kompetencjami.

Uczelnia od 1.10.2019 roku realizuje projekt Narodowego Centrum Badań i Rozwoju finansowany ze środków UE „Innowacyjne kształcenie w Wyższej Szkole Humanitas”. W ramach tego projektu wprowadzono na studiach I stopnia na kierunku *zarządzanie* nową specjalność *Zarządzanie mediami społecznościowymi*. W ramach projektu uzupełniana będzie również baza dydaktyczna dedykowana studentom kierunku *zarządzanie* I i II stopnia. W najbliższym czasie powstaną: Laboratorium językowe i social mediów oraz Laboratorium e-learningu.

Część IV : Podsumowanie – zawierające wnioski dotyczące skuteczności i kompleksowości wprowadzonych zmian

Uczelnia w odniesieniu do zarzutów i zastrzeżeń podniesionych w kryterium 1 oraz kryterium 2 podjęła skuteczne działania naprawcze, w konsekwencji których zostały (lub w krótkim czasie kilku najbliższych miesięcy zostaną) usunięte zauważone nieprawidłowości. Uczelnia dostosowała się do zmian wprowadzonych Ustawą z dnia 20 lipca 2018 r. - Prawo o szkolnictwie wyższym i nauce, tym samym zarzuty dotyczące przyśpieszonego toku studiów stały się bezprzedmiotowe. Uczelnia przyporządkowała efekty uczenia się na kierunku *zarządzanie* (studia I i II stopnia) do dziedziny nauk społecznych w dyscyplinach nauki o zarządzaniu i jakości oraz ekonomia i finanse oraz określiła procentowy udział tych dyscyplin w ogólnej liczbie punktów ECTS, koniecznej do ukończenia studiów. W tym zakresie uaktualnienia wymagają nazwy dyscyplin wprowadzone do systemu Pol-on zgodnie z rozporządzeniem MNiSW z dnia 20 września 2018 r. w sprawie dziedzin nauki i dyscyplin naukowych oraz dyscyplin artystycznych oraz wskazanie procentowego udziału tych dyscyplin. Uczelnia zmodyfikowała brzmienie efektów kierunkowych i przedmiotowych w zakresie języka obcego wskazując jednoznacznie na właściwy poziom umiejętności językowych z odniesieniem do terminologii specjalistycznej.

Uczelnia zwiększyła w programie studiów liczbę godzin zajęć z bezpośrednim udziałem nauczyciela akademickiego, w tym zwiększono liczbę godzin zajęć o charakterze aktywnym (ćwiczenia). W planie studiów prowadzonych w systemie „distance learning” umieszczono informacje, które przedmioty realizowane są w formie kształcenia na odległość i zawarto ich opis w sylabusach. Zgodnie z rekomendacjami zespołu oceniającego zaprzestano rekrutacji na specjalność *Rachunkowość i finanse w zarządzaniu*.

1. Ogólna ocena spełnienia kryteriów powtórnej oceny programowej

Kryterium¹	Ocena stopnia spełnienia kryterium uzasadniająca wydanie oceny warunkowej² Zadowalająca/ Częściowa	Ocena stopnia spełnienia kryterium po powtórnej ocenie programowej² Wyróżniająca / W pełni / Zadowalająca/ Częściowa / Negatywna
Kryterium 1. Koncepcja kształcenia i jej zgodność z misją oraz strategią uczelni	Zadowalająca	W pełni
Kryterium 2. Program kształcenia oraz możliwość osiągnięcia zakładanych efektów kształcenia	Zadowalająca	W pełni
Kryterium 3. Skuteczność wewnętrznego systemu zapewnienia jakości kształcenia	W pełni	W pełni
Kryterium 4. Kadra prowadząca proces kształcenia	W pełni	W pełni
Kryterium 5. Współpraca z otoczeniem społeczno-gospodarczym w procesie kształcenia	W pełni	W pełni
Kryterium 6. Umiędzynarodowienie procesu kształcenia	W pełni	W pełni
Kryterium 7. Infrastruktura wykorzystywana w procesie kształcenia	W pełni	W pełni
Kryterium 8. Opieka nad studentami oraz wsparcie w procesie uczenia się i osiągania efektów kształcenia	W pełni	W pełni

¹ Należy podać ocenę stopnia spełnienia jedynie tych kryteriów, które uzasadniały wydanie oceny warunkowej.

² W przypadku gdy oceny dla poszczególnych poziomów kształcenia różnią się, należy wpisać ocenę dla każdego poziomu odrębnie.